

Drobne vesti.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1890.

— (Iz kronike društva „Pravnika.“) Na društvenem shodu dne 2. t. m. bil je na dnevnem redu razgovor o 4. in 5. pravnem vprašanji, zastavljenem v zadnji številki našega lista. Glede odgovora na 4. vprašanje je zastopal dr. Kavčič mnenje, katero priobčuje z njegovimi razlogi današnji „Slov. Pravnik“. Temu mnenju so pritrdili skoro vsi navzočni društveniki. Dež. sod. svetnik Vencajz je pa zastopal to mnenje, da je prošnjo za vknjižbo zastavne pravice uslišati, prošnjo za odpis pa odbiti, in obrazložbo njegovo priobčimo prihodnjič. Odgovor na 5. vprašanje je bil soglasno takšen, kakeršnega podajemo danes na svojem mestu z obrazložbo dra. Kavčiča. Diskusija je bila poučna ter živahna, in želja se je izrazila, da bi bilo kaj takega večkrat na društvenih shodih. Tudi je želja umestna, da bi društveniki ali drugi slovenski pravniki z dopisi v društvenem listu zastopali svoje mnenje, oziroma dodajali novih razlogov.

— (O pravni terminologiji.) Kakor nas, je tudi hrvatskih pravnikov skrb, da vzgojijo in popolnijo narodni jezik za točno pravniško rabo. V tem pogledu je važen predlog g. prof. dra. Fr. Spevca, ki ga je odobril upravni odbor pravniškega društva v Zagrebu dne 1. marcija t. l. in ki, jedrnat, tako-le slóve na slovenskem jeziku: Slavni odbor! Če je našemu pravniškemu društvu negovati pravno znanost, storiti mu je to seveda poglavitno za naše odnošaje in v našem jeziku. Zna pa vsakdor, s kolikimi jezikovnimi težavami se je boriti v nas pravniku, da dobro izrazi to ali ono misel, ta ali oni pravni pojem. Pravni znanosti prigovarja se tudi drugod, a ne samo v nas, da govori z jezikom nerazumljivim. Ako oni, ki tako prigovarjajo, mislijo, da je moči biti v kateri znanosti koli izražati se tako, da je ona prosto vsakomur razumljiva, da je more brez muke pojmiti obični t. zv. zdravi razum, onda se oni močno varajo. Pravna znanost operuje s pojmi, kojih se je učiti poznavati; kedor jih ne pozna, zanj je seveda njena nauka nerazumljiva. Pri pravni znanosti je v tem pogledu istotako, kakor pri vsakateri drugi znanosti; znanje prava je dosegeti prav tako, kakor tudi vsako drugo znanje. Kedor si ga hoče pridobiti, ta se mora naravno naučiti najpreje njegovega jezika, ki ni jezik navadnega življenja. Tak mora n. pr. znati, kaj so osebna, kaj li stvarna prava, kakšna je razlika med dolžnostjo, spoštovati tujo lastnino in dolžnostjo, plačati svojega upnika. Pravna znanost bode zategadelj imela, kakor tudi vsaka druga, vedno svoj jezik. Komu ni znano, kako pravnik čestokrat mora nekaj reči tako, kakor reče, ako bi to tudi ne bilo jezikovno korektno, ali samo tako izrazil se je pravniški! Ta jezik mora si pravna znanost v nas po velikem delu šele stvoriti. Koliko je pojmov, ki zarje nimamo nikakega izraza, a vendar ga trebamo. Velike bi si zategadelj steklo pravničko društvo zasluge, ako začne stvarjati in

čistiti ta jezik. Zatorej predlagam jaz, da naj ta odbor nekaj stori v tem pogledu, da prevzame inicijativo. Lahko bi bilo delati tako, da vsak član odbora ali kedo drugi član društva prijavi odboru pojem, ki bi zanj trebali izraza, ali pa izraz, o kojem se dvoji, je li dober. Odbor bi onda, če vidi, da je potrebno, privedel stvar pred skupščino, kjer bi bila o tem diskusija, šestokrat tudi na drobna razprava, da se razloži, kaj ima reči dotični izraz. Delujoči tako delali bi po priliki, kakor so delali Rimljani, ko so razpravljali „de verborum significatione“. Uspeh posvetovanja bi se priobčil v „Mjesečniku“, kjer bi tudi oni, ki niso bili v skupščini, mogli priobčevati svoje opazke, a lahko bi stopili v zvezo tudi s filozofi. Takisto bi potem bilo moči ustanoviti izraz, katerega nam treba in katerega bi tudi veljalo občno rabiti.“ — *Fiat applicatio!*

— (Právnická Jednota v Pragi) imela je dne 30. januarija svojo letošnjo glavno skupščino. Iz poročila zvemo, da je koncem 1889. leta društvo imelo 320 članov; 9 jih je bilo ustanovnikov, a ostali so podporniki. Letnih dohodkov je bilo 2862 gld. 73 kr., a razhodkov 2085 gld. 39 kr. Suficit 777 gld. 74 kr. se prišteje društveni gotovini, ki je znašala koncem prošlega leta 5792 gld. 04½ kr.; vrednost knjig, po društvu izdanih računa se na 6242 gld. 97 kr., tako da je vse imovine 12.035 gld. 01½ kr. „Právnická Jednota“ izdala je lepo vrsto knjig; nekatere obsegajo gradivo za zgodovino češkega prava, a druge so naučne knjige za slušatelje prava na vsenčiliščih, tako n pr. Justinianove „Institucije“, Arndtstove „Pandekte“, Rittnerjevo „cerkveno pravo“ i. t. d. V načelnitvo društveno so za to leto izbrani profesor dr. Anton Randa kot načelnik; odvetnik dr. Ljudevit vitez Aull in višjesodni svetnik Karel Dreszler kot načelnikova namestnika, dr. Ljudevit Vanček, perovodja dež. odbora, in dr. Ferd. Pantůček, avskultant, kot tajnika. — Letos praznuje to društvo svojo petindvajsetletnico z društvenim časopisom „Právníkom“ vred. Odbor bode skrbel, da se ta jubilej dostojno proslavi in v ta namen se sestavlja tudi generalni „Indeks“ društvenega organa „Právnik“.

— (Slušateljev na pravo- in državoslovnih fakultetah) je bilo po uradnem izkazu vpisanih v zimskem poluletju leta 1889/90, in sicer na Dunaji: 1307 rednih (prošlo leto 1888/89 jih je bilo 1434); v Pragi: na češki fakulteti 733 (prošlo leto 899), na nemški 416 (lani 437); v Inomostu: 172 (lani 218); v Gradci: 414 rednih (lani 435); v Lvovu: 564 (prošlo leto 632); v Krakovu: 450 rednih (lani 459); v Černovicah: 150 (lani 146). Na vseh pravnih fakultetah je torej bilo vpisanih 4206 red. slušateljev, a prošlo leto jih je bilo 4660, torej 454 manj, manj zategadelj, ker je stopil v življenje novi vojaški zakon, pod katerim jednoletni prostovoljci niso vpisani kot redni slušatelji.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Právnik“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gl., za pol leta 2 gl.

Uredništvo je v Ljubljani, št. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu št. 7.